

Sygnatura akt IX C 3/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 23-03-2015 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IX Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Piotr Łuczak

Protokolant:Miroslaw Jabłoński

po rozpoznaniu w dniu 12-03-2015 r. we W.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu we W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego we W. na rzecz powoda M. K. kwotę 1.000 zł (tysiąc złotych);

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego;

IV. brakującymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu.

Sygnatura akt IX C 3/13

UZASADNIENIE

Powód M. K. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego we W. kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z naruszeniem dóbr osobistych.

Uzasadniając żądanie, wskazał, że w okresie od dnia 6 grudnia 2010 do dnia 27 czerwca 2011 r. odbywał karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym we W.. W tym okresie przebywał w celach 5-osobowych o powierzchni około 18 m², w których było umieszczonych 5 osób. Pozwany podniósł, że przebywanie w pełni umeblowanej celi uniemożliwiało swobodne spanie, siedzenie na górnym łóżku, zachowanie podstawowych środków higieny. Warunki odbywania kary pozbawienia wolności rodziły obawę zarażenia się wirusem HIV lub HCV i pozbawiały powoda prywatności, co było przedmiotem nękania ze strony współwięźniów. W celach często nie było wydzielonych kąciołów sanitarnych ani osobnych miejsc do spania. Przebywanie w przeludnionych celach prowadziło do narastania stresu, agresji i napięć. Powyższe okoliczności negatywnie wpłynęły na stan psychiczny powoda i spowodowały okres resocjalizacji. Powód wskazał, że w konsekwencji niezapełnienia właściwych i humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, pozwany naruszył jego godność.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa – Areszt Śledczy we W. wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego, stosownie do norm prawem przepisanych.

Pozwany przyznał, że powód przebywał w Areszcie Śledczym we W. w okresie podanym w pozwie. Zaprzeczył jednak, aby na skutek działań lub zaniechań jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, a mianowicie jego godności.

Pozwany podniósł, że powód dostęp do biblioteki, mógł uczestniczyć w nabożeństwach i zajęciach kulturalno-oświatowych. Ponadto miał prawo do widzeń, korespondencji, zakupów w miejscowej kantynie, posiadania telewizora i odtwarzacza DVD. Mógł też korzystać z łaźni, miał dostęp do ciepłej wody. Strona pozwana wskazała, że cele są systematycznie modernizowane, a obowiązek utrzymania czystości spoczywa na więźniach. Kącki sanitarne były zabudowane płytą paździerzową. Strona pozwana zakwestionowała zarzut przeludnienia w celach, albowiem powód przebywał w dużych celach o powierzchni około 20 m².

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. przebywał w Areszcie Śledczym we W. w okresie od dnia 6 grudnia 2010 r. do dnia 27 czerwca 2011 r.

(okoliczność bezsporna)

W tym czasie przebywał w siedmiu celach, tj:

- od dnia 6 grudnia 2010 r. do dnia 10 grudnia 2010 r. – pawilon (...) oddział (...) cela (...) o powierzchni 8,32 m⁽²⁾, dwuosobowa,

- od dnia 10 grudnia 2010 r. do dnia 23 grudnia 2010 r. – pawilon (...) oddział (...) cela (...) o powierzchni 22,68 m⁽²⁾, siedmioosobowa,

- od dnia 23 grudnia 2010 r. do dnia 3 marca 2011 r. – pawilon (...) oddział (...) cela (...) o powierzchni 19,5 m⁽²⁾, sześćoosobowa,

- od dnia 3 marca 2011 r. do dnia 3 czerwca 2011 r. – pawilon (...) oddział(...) cela (...) o powierzchni 19,5 m⁽²⁾, sześćoosobowa,

- od dnia 3 czerwca 2011 r. do dnia 17 czerwca 2011 r. – pawilon (...) oddział (...) cela (...) o powierzchni 7,68 m⁽²⁾, jednoosobowa,

- od dnia 17 czerwca 2011 r. do dnia 20 czerwca 2011 r. – pawilon (...) oddział(...) cela (...) o powierzchni 6,11 m⁽²⁾, jednoosobowa,

- od dnia 20 czerwca 2011 r. do dnia 27 czerwca 2011 r. – pawilon (...) oddział (...) cela (...) o powierzchni 22,68 m⁽²⁾, siedmioosobowa.

Podczas pobytu w Areszcie Śledczym we W. powód miał zapewnioną przepisami prawa normę powierzchni celi mieszkalnej, tj. minimum 3 m² na osobę i nie przebywał w warunkach przeludnienia.

Dowód: - zaświadczenie zastępcy dyrektora Aresztu Śledczego we W. z dnia 10 września 2013 r., k. 56

Cele były wyposażone standardowo, a normy powierzchni mieszkalnej na osobę były spełnione.

Od dnia 5 grudnia 2009 r. w Areszcie Śledczym we W. nie występuje problem przeludnienia.

O porządek w celach dbali osadzeni, którym raz w miesiącu dostarczano środki czystości. W czasie wolnym osadzeni mogli brać udział w zajęciach kulturalno-oświatowych, przebywać na świetlicy, uczestniczyć w grach towarzyskich, oglądać telewizję. Raz w tygodniu osadzeni mogli skorzystać z łaźni.

W Areszcie Śledczym jest kaplica, a dwa razy w tygodniu były odprawiane nabożeństwa.

Na terenie Aresztu Śledczego pracuje trzech psychologów. Wychowawca codziennie wizytował cele, prowadził rozmowy z osadzonymi, przyjmował ewentualne skargi i wnioski, które przekazywał dyrektorowi. Dwa razy w miesiącu odbywały się wokandy prowadzone przez sędziego penitencjarnego.

Osadzeni mieli do dyspozycji kantinę, gdzie mogli dokonywać zakupów. Raz dziennie był organizowany godzinny spacer, widzenia były uzależnione od grupy osadzonych. W ramach nagrody przysługiwały dłuższe widzenia.

Dowód: - zeznania świadka D. S. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r.

Kąćki sanitarne znajdowały się w rogu każdej celi. Z jednej strony były oddzielone od reszty celi przez płytę pilśniową, a z drugiej strony zasłona z ceraty.

Dowód: - zeznania świadka D. S. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r.

- przesłuchanie M. K. w charakterze strony – protokół rozprawy z dnia 25 czerwca 2014 r., k. 114

Na terenie Aresztu Śledczego we W. znajdują się dwa tereny pól spacerowych. Na jednym obszarze (...) znajdują się cztery pola o powierzchni: $36\text{ m}^{(2)}$, $35,6\text{ m}^{(2)}$, $35,6\text{ m}^{(2)}$ i $36\text{ m}^{(2)}$. Na drugim obszarze (...) znajduje się część pól spacerowych o powierzchni: $46,1\text{ m}^{(2)}$, $46,6\text{ m}^{(2)}$, $46,1\text{ m}^{(2)}$, $46,6\text{ m}^{(2)}$ i $46,1\text{ m}^{(2)}$.

(okoliczność bezsporna)

W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym we W. powód nie zgłaszał obaw dotyczących własnego bezpieczeństwa. Powód udzielał się w pracach na rzecz Aresztu Śledczego, uczestniczył w kursie zawodowym. Nie należał do podkultury przestępczej. W okresie od dnia 3 czerwca 2011 r. do dnia 17 czerwca 2011 r. odbywał karę dyscyplinarną w celi izolacyjnej – powód nie zgłaszał zastrzeżeń do warunków jej odbywania.

Dowód: - akta osobowe dotyczące powoda, k. 151-168

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W niniejszej sprawie powód domagał się od strony pozwanej kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia krzywdę doznaną wskutek naruszenia jego dóbr osobistych, a mianowicie jego godności, poprzez niezapełnienie mu właściwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności w czasie pobytu w Areszcie Śledczym we W..

Spor sprowadzał się do tego czy w istocie strona pozwana naruszyła dobra osobiste powoda i jeśli tak to w jakim zakresie i jakiej krzywdy powód doznał w związku z faktem naruszenia dóbr osobistych, co z kolei determinowało wysokość odpowiedniej sumy, jaką Sąd może zasądzić na jego rzecz tytułem zadośćuczynienia.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Normie tej w warstwie procesowej odpowiadają art. 3 k.p.c., zgodnie z którym strony zobowiązane są przedstawiać dowody i art. 232 k.p.c., według którego strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z jakich wywodzą skutki prawne.

Stan faktyczny sprawy, będący podstawą rozstrzygnięcia, w zakresie okoliczności spornych mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, Sąd ustalił na podstawie podanych wyżej dowodów z dokumentów, których

prawdziwości żadna ze stron nie zaprzeczyła, a które także, w ocenie Sądu, nie budziły wątpliwości co do ich wiarygodności i mocy dowodowej. Sąd oparł ustalenia faktyczne również na podstawie zeznania świadka D. S. i przesłuchania powoda w charakterze strony w drodze pomocy sądowej, przy czym twierdzenia powoda należało uznać za wykazane jedynie w części dotyczącej stanu kąpoków sanitarnych znajdujących się w celach i braku ciepłej wody. W pozostałym zakresie Sąd uznał, że powód nie wykazał słuszności swoich twierdzeń, a to na nim zgodnie z zasadą zawartą w art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodzenia, tym bardziej, że strona pozwana w oparciu o przedłożone dokumenty i zeznania świadka wywodziła przeciwne okoliczności.

Powód w swoim piśmie z dnia 24 stycznia 2014 r. złożył wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. W ocenie Sądu, podane przez powoda okoliczności, które miały być przedmiotem opinii biegłego nie wymagały wiadomości specjalnych. Twierdzenia powoda, których dotyczył wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego dotyczyły w szczególności wykorzystywania pomieszczeń będących świetlicami na cele mieszkalne, zweryfikowania tego, czy cele w których powód przebywał zostały wyremontowane, a także sposobu zorganizowania i przebiegu spacerów na polach spacerowych w Areszcie Śledczym we W.. W ocenie Sądu, twierdzenia te powód powinien wykazywać w pierwszej kolejności dowodami z zeznań świadków, czy chociażby dowodem z oględzin, skoro dotyczą one faktów nie wymagających dla ich stwierdzenia wiedzy specjalnej. Powód miał możliwość podjęcia inicjatywy dowodowej w zakresie osobowych źródeł dowodowych. Sąd z urzędu bowiem zobowiązał pozwanego do podania osób, które przebywały z nim w celi w spornym okresie, tak aby umożliwić powodowi złożenie wniosków dowodowych. Ze względu zaś na to, że pozwany wskazał dużą liczbę osób osadzonych wspólnie z powodem, Sąd zobowiązał go do podania, które z nich mają być przesłuchane w charakterze świadków i na jaką okoliczność osoby te mają być przesłuchane. Tego zobowiązania powód nie wykonał. W ocenie Sądu natomiast, przeprowadzenie w tym zakresie dowodu z urzędu zmierzałoby jedynie do przewlekania postępowania, i naruszenia zasady kontradiktoryjności i równości stron postępowania cywilnego. Przesłuchiwanie 19 świadków, przy całkowitej bierności dowodowej, przy braku informacji o tym, który z nich i jaką posiada wiedzę o warunkach panujących w Areszcie Śledczym we W. w kontekście twierdzeń powoda, byłoby w istocie poszukiwaniem dowodów i przerzuceniem w całości inicjatywy dowodowej na Sąd, co stałoby w jaskrawe naruszenie wskazanych wyżej naczelných zasad postępowania cywilnego.

Z kolei, wniosek powoda w zakresie w jakim zmierzał on do ustalenia powierzchni pól spacerowych de facto dotyczył okoliczności, które nie wymagały przeprowadzenia postępowania dowodowego. W piśmie z dnia 25 sierpnia 2014 r. w wykonaniu zobowiązania Sądu (zarządzenie z dnia 21 lipca 2014 r., k. 123) wobec ustaleń wynikających z przesłuchania powoda w charakterze strony, pozwany podał, jaka jest powierzchnia pól spacerowych na terenie Aresztu Śledczego we W.. Powód nie odniósł się do tych twierdzeń, co w kontekście art. 230 k.p.c. pozwoliło na uznanie ich za przyznane. Ponadto, sama powierzchnia pól spacerowych nie była podstawą zarzucanego przez powoda w toku sprawy naruszenia dóbr osobistych. Twierdził on bowiem jedynie, że na polach spacerowych przebywa zbyt wiele osób, co prawo do spaceru czyni iluzorycznym. Tego twierdzenia zaś powód nie wykazał, poza własnymi zeznaniami, nie oferując żadnych źródeł dowodowych o charakterze obiektywnym, w szczególności zaś zeznań świadków. Jak już zostało powiedziane, wyjaśnienie tego faktu nie wymagało zaś posiadania wiedzy specjalnej, co wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w celu wykonania dokumentacji fotograficznej spacerów czyniło niezasadnym.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Niewątpliwym jest, że materialno – prawną podstawę żądania stanowi art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną

na wskazany przez niego cel społeczny. Wskazana regulacja prawna pozostaje w ścisłym związku z brzmieniem art. 24 k.c., który zawiera podstawową konstrukcję cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych.

Na podstawie art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne; w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków. Mając na uwadze treść przepisu, należy stwierdzić, że przesłanka bezprawności jest koniecznym warunkiem do udzielenia ochrony przewidzianej przepisami prawa i w konsekwencji jest podstawą zasądzenia zadośćuczynienia albo stosownej kwoty na cel społeczny. Istotnym jest również, że cytowana regulacja prawna formułuje domniemanie bezprawności, które może być obalone przez stronę pozwaną poprzez wykazanie, że jej działania, względnie zaniechania, odpowiadały prawu.

Zdaniem Sądu, ocena, czy doszło do naruszenia dobra osobistego powoda, musi mieć charakter obiektywny. Powinno się mianowicie brać pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie na podobne zachowania, abstrahując od indywidualnej wrażliwości pokrzywdzonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 33/97, OSNC 1997, Nr 6-7, poz. 93; A. Cisek, w: Kodeks cywilny. Komentarz, red. E. Gniewek, Warszawa 2006, s. 59).

W świetle materiału dowodowego ustalono, że kąćki sanitarne znajdujące się w celach były odgradzone od reszty celi płytą pilśniową z jednej strony i zasłoną ceratową z drugiej strony. Mając na względzie, że osadzeni mogli korzystać z łaźni tylko raz w tygodniu, wskazać należy, że w pozostałe dni musieli oni zadbać o higienę osobistą, używając dostępnych dla wszystkich w celi środków sanitarnych. Powód w większości czasu przebywał w celach wieloosobowych (do 7 osób), gdzie więźniowie spędzali niemal cały dzień. Warunki w jakich powód był zmuszony zaspokajać codzienne potrzeby fizjologiczne – w wydzielonym jedynie płytą pilśniową i zasłoną miejscu niewielkiej celi, w obecności współwięźniów – pozbawiały go prawa do intymności, naruszając tym samym jego godność w stopniu przekraczającym dolegliwość jaka w sposób nieuchronny wynika z faktu pozbawienia wolności. Wskazać należy, że dla przeciętnego człowieka konieczność zaspokajania potrzeb fizjologicznych oraz wykonywania czynności higieny osobistej w opisanych warunkach stanowiłaby okoliczność odbieraną jako naruszająca godność osobistą, prawo do prywatności, a nawet okoliczność przykłą, czy upokarzającą. Nie zmienia tej oceny to, że naruszane dobro osobiste należy do osoby osadzonej, która musi się liczyć z ograniczeniami i dolegliwościami związanymi z odbywaniem kary. Jednak stopień tych naruszeń przybrał taką formę, że nie mogły być one uznane za normalne i konieczne następstwo odbywania kary pozbawienia wolności. Stosując ww. kryteria oceny, należało dojść do wniosku, że w istocie doszło do naruszenia godności powoda.

Zważyć należy, że ochrona godności człowieka znajduje swój wyraz w art. 30 Konstytucji RP, który stanowi, że przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela; jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Obowiązek ten aktualizuje się zwłaszcza wtedy, gdy państwo wykonuje funkcję represyjną, która polega na ograniczeniu wolności i praw człowieka, niejednokrotnie poprzez wymierzanie kary pozbawienia wolności. Państwo ma zatem za zadanie nie dopuścić, aby odbywanie kary pozbawienia wolności wiązało się z większymi dolegliwościami niż to wynika z charakteru i celu zastosowanej kary. Obowiązek ten wprost wynika z art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 19 grudnia 1966 r. i z art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., które stanowią, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka.

Sąd orzekający podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r. (V CSK 431/06), że osadzenie skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności w przeludnionej celi, w której nie oddzielono urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczenia i nie zapewniono wszystkim skazanym osobnego miejsca do spania, może stanowić naruszenie dóbr osobistych w postaci godności i prawa do intymności oraz uzasadniać odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i 448 k.c.; ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym (art. 6 w zw. z art. 24 k.c.).

W niniejszej sprawie strona pozwana sama przyznała, że kąpiki sanitarne w celach wyglądają jak to opisał powód. Wobec powyższego należało uznać, że doszło do naruszenia dobra osobistego powoda – jego godności.

Jak zostało już wskazane podstawowym warunkiem dla ustawowej ochrony dóbr osobistych jest przesłanka bezprawności. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 czerwca 2014 r. (VI ACa 1712/13) stwierdził, że dopiero ustalenie czy i jakie dobro osobiste zostało naruszone lub zagrożone, pozwala na stwierdzenie bezprawności działania sprawcy lub istnienia okoliczności bezprawność tę wyłączających.

Zgodnie z art. 110 § 2 k.k.w. cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu m.in. odpowiednie warunki higieny. W ocenie Sądu, warunki higieny panujące w Areszcie Śledczym nie można uznać za odpowiednie, a odpowiedzialność w tym zakresie leżała po stronie pozwanej. Z powyższych względów Sąd doszedł do przekonania, że przedstawione powyżej naruszenie przez stronę pozwaną dóbr osobistych powoda miało charakter bezprawny, a strona pozwana nie wykazała, aby było inaczej.

Niewątpliwie, pomiędzy opisywanym zaniedbaniem strony pozwanej a naruszeniem dóbr osobistych powoda istnieje adekwatny związek przyczynowy. Gdyby bowiem strona pozwana zapewniła osadzonym odpowiednie warunki higieny (jak nakazuje treść art. 110 § 2 k.k.w.), powód mógłby zaspokajać potrzeby fizjologiczne bez poczucia nadmiernego dyskomfortu, który nie stanowi uzasadnionego i normalnego elementu odbywania kary pozbawienia wolności. Nie doszłoby do naruszenia jego dóbr osobistych.

Na marginesie wskazać należy, że już po wydaniu wyroku w niniejszej sprawie, Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie U 6/14 orzekł, że dotyczące warunków korzystania przez tymczasowo aresztowanych i skazanych mężczyzn z ciepłej kąpieli przepisy zawarte w § 30 ust. 3 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1493) oraz § 32 ust. 4 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. Nr 152, poz. 1494) są zgodne z art. 249 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 4 § 1 i art. 102 pkt 1 ustawy – Kodeks karny wykonawczy i art. 40 w związku z art. 41 ust. 4 Konstytucji.

Według TK sformułowanie "korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli" należy odczytywać jako środek do realizacji zarówno obowiązku skazanego przestrzegania higieny osobistej, jak i jego prawa do odpowiednich warunków higieny. TK stwierdził, że określenie częstotliwości ciepłej kąpieli jako minimum jednej w tygodniu, przy jednoczesnym wyraźnym dozwoleniu zwiększenia ich liczby oraz zapewnieniu stałego dostępu do wody i środków higieny w celach mieszkalnych, nie stanowi niehumanitarnego, poniżającego lub niehumanitarnego traktowania.

Konstytucyjność tego przepisu i pogląd Trybunału Konstytucyjnego wyrażony w ustnych motywach powyższego orzeczenia, nie ma jednak znaczenia dla motywów, jakimi kierował się Sąd wydając wyrok w niniejszej sprawie. W szczególności należy mieć na uwadze to, że warunki utrzymania higieny w Areszcie Śledczym we W. Sąd rozpatrywał całościowo, o czym była mowa wyżej. Fakt umożliwienia kąpieli raz w tygodniu należy rozpatrywać w kontekście złego stanu kąpoków sanitarnych w celach. Zdaniem Sądu, zbyt dotkliwie jest bowiem przebywanie osadzonych w celach wieloosobowych, w których wykonują oni wszystkie czynności codzienne, w tym także załatwiają potrzeby fizjologiczne w warunkach niezapewniających zachowanie minimalnej intymności.

Rozpatrując zgłoszone przez powoda żądanie w zakresie ochrony naruszonego dobra osobistego, Sąd miał na uwadze, że samo stwierdzenie naruszenia nie oznacza automatycznie, że zasadne jest roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia. Fakultatywny charakter zasądzenia zadośćuczynienia (*verba legis*: „sąd może zasądzić”) daje jednak sądowi uprawnienie do oceny, czy w okolicznościach faktycznych ustalonych w konkretnej sprawie pokrzywdzonemu przysługuje ochrona majątkowa naruszonych dóbr osobistych, czy też przysługuje ona, ale w mniejszym zakresie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/00, OSNC 2003, Nr 4, poz. 56). W okolicznościach konkretnej sprawy należy brać pod uwagę zwłaszcza rodzaj naruszonego dobra, intensywność naruszenia oraz trwanie

przez naruszcyciela przy nieusprawiedliwionym przekonaniu o prawidłowości swego postępowania, czy też stopień winy w dokonanym naruszeniu.

Wskazać należy, że powód przebywał w Areszcie Śledczym we W. 8 miesięcy, co ze względu na czas całej orzeczonej kary pozbawienia wolności i odbywania jej też w innych ośrodkach, jest krótkim okresem. Powód nie zdołał wykazać większości okoliczności wskazywanych w pozwie. W szczególności należy mieć na uwadze, że powoływanie się na zagrożenie agresją ze strony współwięźniów, czy zagrożenie zarażenia chorobą, podczas gdy te obawy się nie zmaterializowały, nie może być podstawą uwzględnienia w całości żądania zadośćuczynienia. Zgodnie bowiem z treścią art. 24 § 1 zd. 2 i 3 k.c. i art. 448 k.c. żądanie zadośćuczynienia pieniężnego jest uzależnione od naruszenia dobra osobistego, a nie jego zagrożenia. Ponadto powód nie wykazał, że cele, w których przebywał, dzielił z osobami agresywnymi czy zarażonymi chorobami zakaźnymi oraz że normy dotyczące metrażu przypadającego na osobę nie były spełnione. Nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego te okoliczności. Jak już zostało powiedziane, toku postępowania powód otrzymał wykaz osób, które przebywały z nim w celach. Sąd zobowiązał go do wskazania czy i które osoby chce powołać na świadków. Powód nie wykonał zobowiązania, a Sąd nie znalazł podstaw, aby z urzędu mógł podjąć taką decyzję zamiast powoda, tym bardziej, że tych osób było 19. Przesłuchanie wszystkich osób byłoby niecelowe i niepotrzebnie wydłużyłoby w sposób znaczny postępowanie, zmierzając do poszukiwania dowodów za powoda.

W niniejszej sprawie Sąd uznał twierdzenia powoda w zakresie stanu kąpoków sanitarnych znajdujących się w celach i braku ciepłej wody za zasadne i zasądził od strony pozwanej na jego rzecz kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w postaci naruszenia jego godności uznając tę kwotę za odpowiednią, o czym orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie powództwo jako nieudowodnione podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

O kosztach procesu i brakujących kosztach sądowych Sąd orzekł jak w punktach III i IV sentencji wyroku na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c. oraz art. 113 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd miał na uwadze, że w sprawach o ochronę dóbr osobistych, zasądzenie odpowiedniej kwoty tytułem zadośćuczynienia zależy od oceny Sądu. Ponadto, obciążanie powoda w tym zakresie w jakim przegrał sprawę, kosztami procesu i brakującymi kosztami sądowymi stałoby w sprzeczności z art. 102 k.p.c. i art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Mając na uwadze wysokość kosztów procesu i brakujących kosztów sądowych, przewyższających zasądzoną na rzecz powoda kwotę, obciążanie nimi powoda przeczyłoby kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia i czyniłoby iluzoryczną sumę zadośćuczynienia za krzywdę związaną z naruszeniem dóbr osobistych powoda, w tym zakresie, w jakim zostało to udowodnione w niniejszej sprawie.